

Race to the top – bli best på bærekraft!

Oslo 18. april 2018

Anja Bakken Riise, leder i Framtiden i våre hender

FIVH jobber for et etisk forsvarlig og miljøvennlig forbruk

Anja Bakken Rise og Anid Hermsstad overleverer underskrifter til Torstein Dahle og Marianne Marthinsen fra Arbeiderpartiet. Foto: Henrik Evertsson.

- En dag for historiebøkene

Stortingets finanskomité trekker Oljefondet ut av kullgruver og kullkraft.

E24 24 07.05.2015 08:00 0,07% med 01:15

Gjekk kan bli større i Røkke og Fredrikssens selskaper

Oljefondet ut av kull

Full enighet om å trekke oljefondet ut av kullselskaper.

UT AV KULL: Oljefondet leder Yngve Slyngstad må trekke seg ut av kullselskaper.

John Thomas Aare
©2015 Publisert: 20:09 - 27.05.2015, Opplyst: 22:26 - 27.05.2015

AKKURAT

VI SPARKET KULL FOR 67 MRD. UT AV OLJEFONDET

framtiden i våre hender

Ytring

Ikke oljefondet ut av kull

... at Oljefondet ikke skal investere i

David Vojislav Krekting
Journalist

Håvard Norum
Journalist

Marit Kolberg
Journalist

MER OM OLJEFONDET

Oppdatert 27.05.2015, kl. 23:19

... mener vi måtte trekke Oljefondet ut av kullselskaper.

Case: Dakota Access Pipeline

**FIVE SPILLS, SIX MONTHS IN OPERATION:
DAKOTA ACCESS TRACK RECORD
HIGHLIGHTS UNAVOIDABLE REALITY —
PIPELINES LEAK**

Og hvordan påvirket protestene selskapene bak?

Gigantinvestorer oppfordrer banker om å selge seg ut av Dakota Access Pipeline

Store pensjonsfond, kapitalforvaltningsselskaper og organisasjoner har skrevet under et opprop der de ber store investorer om å selge seg ut av omdiskutert oljerørprosjekt.

NYC EMPLOYEES'
RETIREMENT SYSTEM

Så folk protesterte, investorer skrev brev, og hva gjorde bankene som finansierte

Storbank trekker sine eierandeler fra omstridt oljerørutbygging

– Jeg er glad for denne nyheten, men banken har fortsatt betydelige lån som er involvert i utbyggingen, sier sametingspresident Aili Keskitalo.

Tor Emil Schanche
Artikkelskribent

Carl-Göran Larsson
Reporter

Mattis Wilhelmsen
Reporter

Publisert 17. nov. 2016 kl. 16:01
Oppdatert 17. nov. 2016 kl. 22:00

FTfm Ethical and responsible investment

Nordea bans investment in Dakota Access oil pipeline

Environmental and reputational risks of controversial project concern Nordic bank

Nordeas team for ansvarlige investeringer anbefaler å utelukke de tre selskapene bak Dakota Access Pipeline. De tre selskapene er Energy Transfer Partners, Sunoco Logistics og Phillips 66.

KONTROVERSIELL INVOLVERING: De såkalte Standing Rock-demonstrasjonene i USA har skapt tiden for DNBs ledelse ved deres hovedkontor i Oslo. Nå har DNB tatt ett skritt ut av prosjektet.

FOTO: HEIKO JUNGE (NTB SCANPIX) / ROBYN BECK (AFP)

Deretter forsvant lånene til prosjektet...

DNB trekker seg ut av omstridt oljerørprosjekt

DNB selger sin andel av lånet til det omstridte rørprosjektet Dakota Access Pipeline.

Dakota Access pipeline: ING sells stake in major victory for divestment push

The financial giant is the first of a group of 17 banks to divest from the loan that financed the pipeline as the embattled project is set to begin transporting oil

French bank BNP sells its share in \$2.5 billion Dakota pipeline loan

Sommeren 2017:

DNB angres på Dakota-lån

DNB erkjenner at det var feil av banken å bidra til byggingen av en oljerørledning gjennom Dakota.

November 2017:

DNB sa de solgte seg ut av «The Black Snake» – har fremdeles 7 milliarder i lån til oljerør- firmaene

DNB sa de solgte seg ut av den omstridte oljerørledningen og ringte opp kunder på flukt. Allikevel har de fremdeles gigantlån til firmaene som bygger «The Black Snake».

Hva gjør banken med pengene dine?

Posted by Framtiden i våre hender

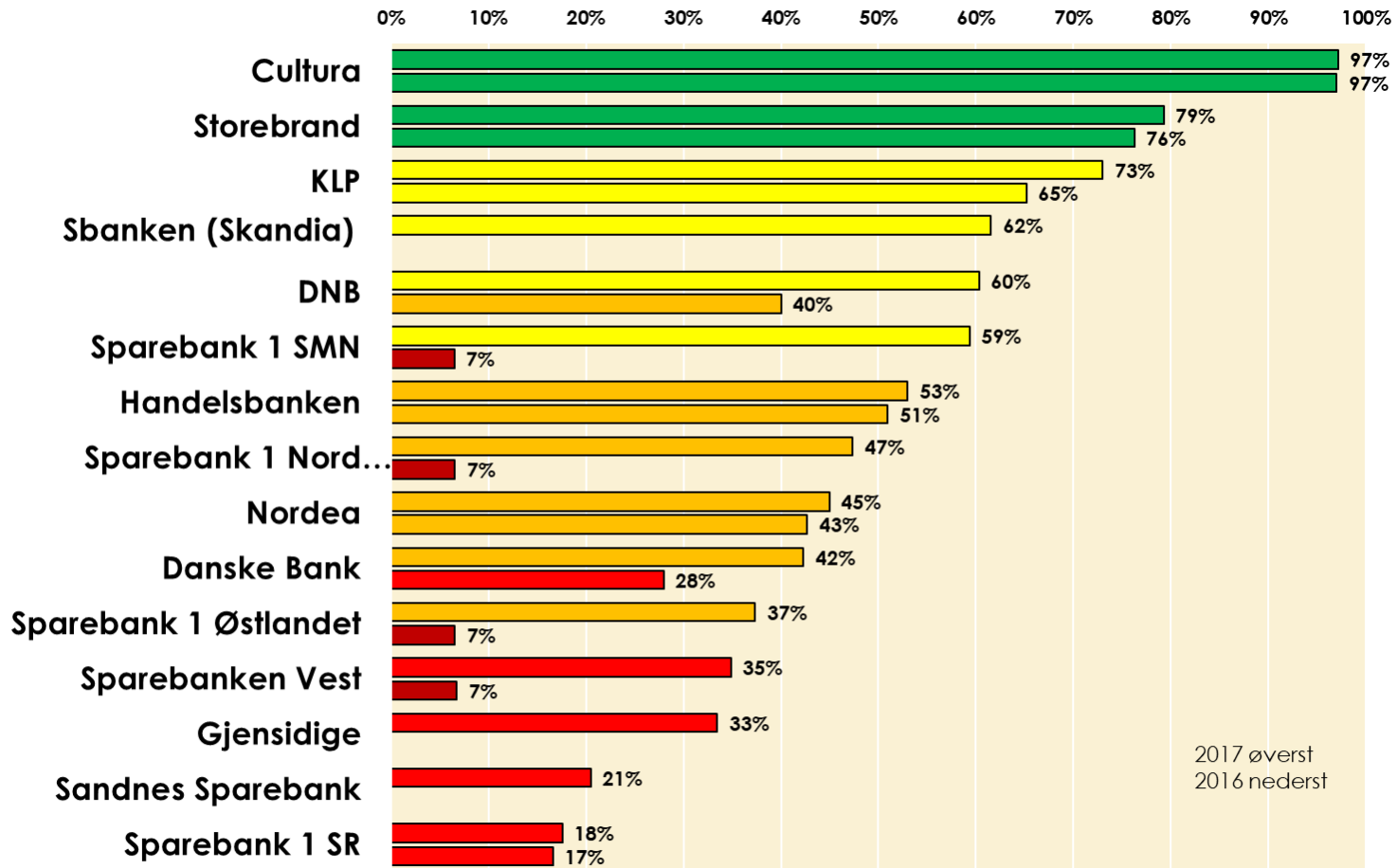
31,306 Views

Hva gjør banken
med pengene dine?

Etisk Bankguide

Bankenes hovedskår i Etisk Bankguide

Hvordan vurderes bankene?

Bankene vurderes på konsernivå = Finansinstitusjonen
(poeng innenfor alle fire, men bare én samlet poengsum på konsernivå)

CORPORATE CREDIT

Utlån til selskaper

PROJECT FINANCE

Prosjektfinansiering

ASSET MANAGEMENT

Fondsforvaltning

INVESTMENTS OWN ACCOUNT

Investering av egne midler

Deretter ser vi på 13 tematiske områder

1. Klima
2. Korrupsjon
3. Menneskerettigheter
4. Arbeiderrettigheter
5. Miljø/biologisk mangfold
6. Skatteflukt
7. Åpenhet
8. Våpen
9. Jordbruk/Matproduksjon
10. Skogsdrift
11. Gruvedrift
12. Olje og gass
13. Energi

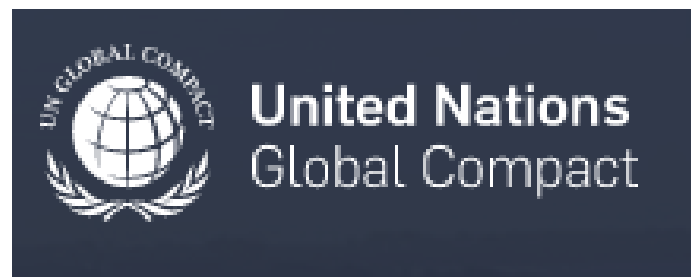

Og hvilken policy bankene har på disse områdene

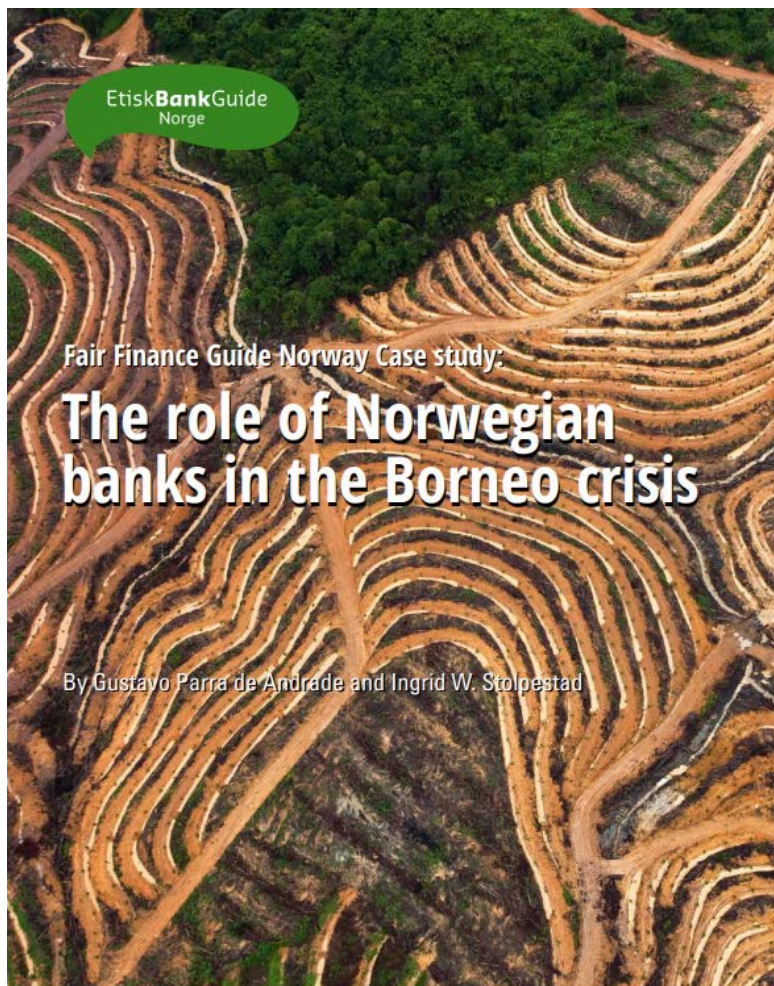
- Policy og implementering av policy er basert på internasjonale konvensjoner, kjente internasjonale retningslinjer/standarder innenfor ulike tematiske områder
- 253 vurderingselementer per forretningsområde
  - Det vil si 1012 vurderingselementer totalt
- Man får 50% score per element for å ha en policy
  - Deretter får man 12,5% score per forretningsområde elementet gjelder
- Det er bare offentlig tilgjengelig informasjon som brukes

Eksempler på retningslinjer som utgangspunkt

Vi tester resultatene gjennom casestudier

aidenvironment

**Nordic investments in banks
financing Indonesian palm oil**

Commissioned by

in collaboration with:

May 2017

Klimarisiko – å være god på bærekraft er fremtidens forretningsmodell

E24 0,40% OSLO 837,72 -0,43% OLJE 71,83 0,83% S&P 2 663,99 -0,03% EURO 9,57 0,06% DOLLAR 7,78 11,50% BITCOIN 8 052,82 SP LOGG INN MENY

Storbanker utvikler klimaverktøy: DNB vil avdekke klimarisiko

DNB og en rekke storbanker deltar i et FN-prosjekt for å forbedre aksjeselskapers rapportering om klimarisiko, slik at investorer kan skille vinnere og tapere.

RISIKO: Banker og investorer som låner ut penger må vite hvilke selskaper som vil tjene penger om ti og 20 år, mener DNB. Derfor er banken med på et FN-prosjekt som skal utvikle indikatorer som aksjeselskaper skal bruke til å rapportere om sin klimarisiko, blant annet om hva de vil tape eller vinne hvis verden klarer å nå klimamålene fra Paris. Her taues Shells Brent Delta-plattform til opphugging, mens vindturbinene snurrer i bakgrunnen. **FOTO:** SCOTT HEPELL AFP

Annonse

Banker slutter å finansiere

Deutsche Bank pulls out of coal projects to meet Paris climate pledge

The biggest bank in Germany says all new investment will stop and existing exposure will be gradually reduced

Danske Bank avstår fra å investere i selskaper som driver med termisk kull og oljesand

Danske Bank øker sitt engasjement innenfor bærekraft og ansvarlige investeringer ved å støtte overgangen til et mer bærekraftig næringsliv. Derfor, som en del av vår strategi, innfører vi nå investeringsrestriksjoner for en rekke kull- og oljesandselskaper.

▲ Protests about possible damage to the Great Barrier Reef helped persuade Deutsche Bank to withdraw from the Abbot Point coal port scheme in 2014. Photograph: GREENPEACE/PR IMAGE

Climate change

✓ Added

BNP to cut links with shale and tar sands groups

One of most aggressive steps to date by large bank to reduce fossil fuel exposure

Pensjonsselskaper bruker ikke klimaverstinger til å dekke fremtidige krav

Hegnar.no

NYHETER

MARKED

FORUM

TV

EVENT

KURS

BOK

KLP selger seg ut av oljesand

Norges største livsforsikringsselskap, KLP, har besluttet å selge seg ut av oljesandprosjekter.

En Caterpillar-lastebil blir lastet full av oljesand i Athabasca oljesandprosjektet i Canada - Foto: Shell

Storebrand utfordrer Oljefondet: Kaster ut flere kullgiganter

Storebrand dropper ti nye kullselskaper, inkludert den tyske kraftgiganten RWE. Selskapet utfordrer finanssektoren og Oljefondet til å bli tøffere mot kullkraften.

12-04-2018 08:37:25

PKA ekskluderer 35 olieselskaber

PKA har netop besluttet at ekskludere 35 olieselskaber ud fra en finansiell og klimamæssig betragtning. I alt har PKA ekskluderet 40 olie- og gasselskaber og 70 kullselskaber. Nu sætter PKA fokus på bilindustrien.

Forsikringssselskaper trekker seg tilbake

Climate change ✓ Added

Insurers go cold on coal industry

Worries over effect of global warming on claims sparks crackdown on polluting fuel

Zurich, Scor and Swiss Re are among the insurers to pull or consider changes to their coverage of companies that make money from coal © FT montage / Getty

Lloyd's of London to divest from coal over climate change

Firm follows other big UK and European insurers by excluding coal companies from 1 April

▲ The Lloyd's building, home of Lloyd's of London. Photograph: Jack Taylor/Getty

Insurance giant Axa dumps investments in tar sands pipelines

Axa will also stop insuring US oil pipelines for business and ethical reasons, taking fossil fuel divestment to new level

Hva skal dere gjøre?

- Deres jobb er å sørge for at bedriften har en strategi på etikk og bærekraft – og ikke minst å sørge for at den blir fulgt

Takk for meg!

Bli medlem! SMS [medlem]
til 2300 (kr 245,-)